

מועד אב תש"פ

בס"ד

מבחן בהלכות אבן העזר

ו' אב תש"ף

הוראות לנבחן:

- א. יש לנמק כל תשובה ולציין את כל המקורות. תשובה שאינה מנומקת ומפורטת, לא תתקבל. אולם, אין להאריך שלא לצורך ושלא לענין.
- ב. יש לענות על 13 שאלות מתוך 18 שאלות.
- ג. יש להתחיל כל תשובה בראש עמוד.
- ד. לתשומת לבכם: דפי טיוטא לא ייבדקו.
- ה. יש לכתוב בכתב יד קריא וברור, כתב שאינו קריא, לא ייבדק.
- ו. חובה לענות על 13 מתוך 18 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 13 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 13 התשובות שמבקש לבדוק.
- ז. שאלה המחולקת למספר חלקים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו.
- ח. אין לכתוב את שם הנבחן או סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. בחינה שימצא עליה סימן מזהה - לא תיבדק, והנבחן יוזמן לוועדת משמעת.

בהצלחה!

שאלה 1:

- בגמרא ובפוסקים נאמרו שלשה טעמים לכך שאיש חייב לשאת אשה. כתוב:
- א. את שלשת הטעמים, את מקורותיהם, ולפי איזה טעם החיוב הוא מהתורה, מדרבנן או מצד ישוב דרך ארץ.
 - ב. האם ואיזה חיוב מעשי מוטל על האיש לאחר הנישואין לפי כל אחד מהטעמים הללו.
 - ג. האם האיש חייב או רשאי למכור ספר תורה על מנת לקיים את החיוב לשאת אשה לפי כל אחד מהטעמים הללו.

שאלה 2:

- הלכה פסוקה היא שאין אוסרים אשת ישראל שהתייחדה עם אחר על בעלה אלא אם כן קדם קינוי לסתירה. כתוב מה יהיה דינה של אשת ישראל שהתייחדה עם אחר בכל אחד מהמקרים הבאים:
- א. כשנחבשה ונמצאת בסכנת נפשות מחמת עצמה או מחמת בעלה, על ידי ישראל או על ידי גוי. והאם יש חילוק בין אשת איש שנחבשה כדין המלכות לאשה שנחבשה שלא כדין המלכות.
 - ב. כשהתייחדה עם גוי שהיא חייבת לו ממון ויצא קלא דלא פסיק שזנתה.
 - ג. כשהתייחדה לשם זנות עם ישראל או גוי.

שאלה 3:

- באיזה איסור עובר ישראל או כהן שבא על גויה, ומה עונשו בידי אדם ובידי שמים בכל אחד מהאופנים הבאים באות א' ו-ב':
- א. כשבא על גויה בדרך אישות, בדרך זנות במקרה, או שיחדה לשם זנות.
 - ב. כשבא על גויה שיש לה בעל.
 - ג. באיזה אופן חייב אדם למסור נפש ולא לבא על גויה.

עמוד 1 מתוך 5

שאלה 4

להלן נוסח עדות על בעל שמת שנמצאה בשטר בכתב יד ללא חתימה ולא נתקיים בבית דין:
זכורני איך אני משה בן יעקב שמעתי מהגוי פלוני שהסיח לפי תומו שפגש את יעקב ז"ל בעיירה פלונית וקיבל ממנו דבר מה.
כתוב לפחות חמשה דברים שצריך לדון בהם בכשרותה של עדות זו.

שאלה 5

חתן שהגיע לחתונתו בלי טבעת וקידש באחד מהאופנים הבאים, מה דין הקידושין?

- א. כששאל את טבעת הקידושין מאחר והודיעו שרוצה לקדש בה את האשה.
- ב. כששאל את טבעת הקידושין מאחר ולא הודיעו שרוצה לקדש בה את האשה.
- ג. כששאל את טבעת הקידושין מאשה נשואה ללא ידיעת בעלה.
- ד. כשקיבל את טבעת הקידושין מהאשה וקידש בה את האשה.

שאלה 6

איש שמינה שליח בארץ ישראל לקדש לו אשה בארצות הברית, ועקב מגפת הקורונה נמנעה יציאת השליח מן הארץ, האם יכולים האיש או השליח למנות שליח אחר בארצות הברית באמצעות שיחת טלפון או אמצעי תקשורת אחרת, והאם יש חילוק לענין מינוי זה בין קידושי כסף לקידושי שטר.

שאלה 7

איש ואשה שהשתדכו, והתחייבו זה לזה בשטר התנאים שמי מהם שיחזור בו מהסכמתו להינשא ישלם לצד השני סכום נכבד בתור קנס. לאחר זמן הודיע האיש כי יסכים לשאת את האשה בתנאי שתמחל לו על כמה מהדברים שהתחייב בהם בשטר התנאים, והאשה השיבה שלא תסכים להינשא לאיש אלא אם כן יעמוד בכל התחייבויותיו. עקב חילוקי הדעות הנישואין בוטלו. השב:

- א. מה תוקף ההתחייבות בקנס, והאם הדבר תלוי בכך שהצדדים קיבלו קניין על ההתחייבות.
- ב. האם דרישת האיש שהאשה תמחל על כמה מהדברים שהתחייב בהם נחשבת לחזרה מהסכמתו להינשא, או שאדרבא התעקשות האשה על כך שהאיש יעמוד בכל התחייבויותיו נחשבת לחזרה מהסכמתו להינשא.
- ג. האם הצד שחזר בו מהסכמתו להינשא חייב לשלם לצד שכנגד את ההוצאות שהוציא עבור סעודת השידוכין.
- ד. האם הצד שחזר בו מהסכמתו להינשא חייב לשלם לצד שכנגד את דמי בושתו בגין ביטול הנישואין.

עמוד 2 מתוך 5

שאלה 8

הלכה פסוקה היא שאיש שהתנה את הנישואין בכך שהאשה תמחל על עיקר כתובה או חלקה, תנאו בטל והכתובה קיימת. ואף לסוברים שעיקר כתובה מדרבנן, עשו חכמים חיזוק לדבריהם יותר משל תורה.

השב: האם כלל הוא בכל מקום שמחילת עיקר כתובה בטלה, או שיוצאים מן הכלל המקרים הבאים:

- א. מחילה בכתב בשעת הנישואין.
- ב. מחילה בכתב לאחר הנישואין.
- ג. מחילה בעל פה לאחר מות הבעל או הגירושין.
- ד. מחילה בעל פה לעת גירושין.

והשב: באופן שמחילת הכתובה אינה מועילה, האם האשה אינה סומכת דעתה ובעילת הבעל היא בעילת זנות, וכיצד יניח הבעל את דעתה של האשה.

שאלה 9

אשה שמרדה בבעלה בטענת מאיס עלי, האם ועד כמה הפסידה את זכויותיה בדברים הבאים: נכסי מלוג בעין ושלא בעין; נכסי צאן ברזל בעין ושלא בעין; כתובה ותוספת כתובה; מתנה שקבלה מהבעל; מזונותיה ומדורה; קבורתה; באופנים הבאים:

- א. כשיש אמתלא מבוררת לטענתה לדעת בית הדין.
- ב. כשאין אמתלא מבוררת לטענתה לדעת בית הדין.
- ג. כשהתברר ששקרה ואינה מואסת בבעלה.

יש להשיב אך ורק לדעת הרמ"א שהביא את דינא דמתיבתא להלכה.

שאלה 10

אשה נשאה והכניסה לבעלה את הנכסים הבאים כנכסי המלוג:

מגרש שניתן להכשירו לבניה; קרקע שנמצאת במדינה אחרת; עדר עזים; כלי בית ובגדים; פקדון כספי בבנק; עבדים וגפנים זקנים; פירות מחוברים ופירות תלושים; תכשיטי אשה.

כיצד יממש הבעל את זכותו לאכול את פירות נכסי המלוג הללו.

שאלה 11

בעל עתיר נכסים שקנה לאשתו בגדים וכלים במתנה, ופשט את הרגל עקב מגפת הקורונה, ואין לו כדי פרנסתו. האם רשאי למכור או ללוות ולמשכן את הבגדים והכלים לצורך פרנסתו, ומה הדין בדיעבד אם מכר ומשכן. והאם הדין ישתנה במקרים הבאים:

- א. כשהבעל התחייב לאבי האשה לפני נישואיהם שירכוש עבורה את הבגדים והכלים הללו.
- ב. בבגדי שבת ויום טוב.
- ג. בכלים יקרים מזהב ובדולח.

עמוד 3 מתוך 5

שאלה 12

אלמנה צעירה הופיעה בבית הדין עם ארבעת ילדיה, שלש בנות בגילאים 3 ו-5 ו-7 ובן בגיל שנה, ובקשה שביה"ד ייתן צו ירושה על עיזבון בעלה לפי דין תורה. בדיון התברר שהעיזבון כולל פקדון כספי בסך של 100,000 ₪, ודירה השווה 200,000 ₪. וכן שסך כתובתה ותוספת כתובתה של האלמנה עומד על 100,000 ₪.

השב: כיצד ביה"ד יחלק את העיזבון ויבטיח את זכויותיהן של האלמנה ושלושת בנותיה.

(השאלה אינה עוסקת בדיני שבועות).

שאלה 13

לדעת מרן השו"ע שבעל רשאי לגרש את אשתו בעל כורחה בזמן הזה, האם יכולה האשה להתנות את הגירושין בכך שהבעל ישלם לה את כתובתה ונדונייתה. יש להתייחס בפירוט לשלושת האופנים הבאים:

- א. באיש ואשה שנשאו בזווג ראשון, ונמצא באשה מום גדול, שלפי דין היא חייבת לקבל את גטה.
- ב. באיש ואשה שנשאו בזווג שני, והבעל שונא את האשה, שלפי דין הוא רשאי לגרשה.
- ג. באשה שחלתה, שלפי דין אין ראוי לבעל לגרשה.

שאלה 14

מומר שגירש את אשתו וכתב בגט את שמו באחד מהאופנים הבאים:

- א. כתב שם ישראל והשמיט שם עכו"ם, ושם ישראל לא נשתקע.
- ב. כתב שם ישראל והשמיט שם עכו"ם, ושם ישראל נשתקע.
- ג. כתב שם ישראל, והשמיט שם עכו"ם וכתב וכל שום.
- ד. כתב שם עכו"ם, וכתב שם ישראל בדמתקרי.
- ה. כתב שם עכו"ם לחוד.
- ו. כתב שם עכו"ם, וכתב וכל שום.
- ז. כתב שם עכו"ם, וכתב וכל שום, ובאותו מקום המלכות מקפידה שלא להזכיר את שם ישראל.

השב: האם הגט כשר או פסול באופנים הנ"ל, ובאופן שהגט כשר, האם ראוי לעשות כך לכתחילה.

שאלה 15

כתב השו"ע שנהגו שאף בעל שמגרש את אשתו מרצון עושה ביטול מודעות. השב: האם ואיזו תועלת יש בביטול זה:

- א. לדעת הרמב"ם שסובר שמודעה מבטלת את הגט אף שלא במקום אונס.
- ב. לדעת הרשב"ם שסובר שמודעה מגלה על קיומו של אונס.

עמוד 4 מתוך 5

שאלה 16

לבעל שכיב מרע שאין לו זרע של קיימא יש אח מומר במדינת הים שמסרב לקיים את מצוות החליצה, והבעל חושש שאם יגרש את אשתו בלי תנאי ויקום מחוליו, תסרב האשה לחזור אליו. השב:

- א. איזו תקנה עשו הראשונים באופן שהבעל מבקש לגרש את אשתו על תנאי שימות מחוליו.
- ב. איזו תקנה עשו הראשונים באופן שהבעל מגרש בלי תנאי. יש להתייחס למחלוקת האחרונים בכשרותו ד'גט דווינא', ולפרש את תקנת הראשונים לפי שתי הדעות העיקריות באחרונים בכשרותו של הגט.
- ג. באיזה אופן כתבו האחרונים שגירושין על תנאי עדיפים לדברי הכל.

שאלה 17

בעל סירב לתת גט לאשתו, בניגוד לפסק דין של ביה"ד שבו נקבע שהוא אחד מאותם שנאמר עליהם במשנה בכתובות 'יוציא ויתן כתובה'. השב: האם ביה"ד רשאי לנקוט כנגדו בפעולות הבאות: לכפותו בשוטים; לקרותו עבריין; לנדונו ולהחרימו; להטיל עליו הרחקות דר"ת; לכפותו שיקיים את חובותיו כלפי אשתו או שיגרשה (כפיה בדרך ברירה); לחייבו לשלם לאשה את כתובתה ונדונייתה.

שאלה 18

יבם שהוא אטר רגל, האם וכיצד חולץ ליבמתו, במקרים הבאים:

- א. כאשר אין למת אח אחר.
 - ב. כאשר יש למת אח אחר שאינו אטר במקום קרוב.
 - ג. כאשר יש למת אח אחר שאינו אטר במדינת הים או שהוא קטן.
- יש לכתוב בפירוט כיצד היבמה חולצת ליבם לפי כל אחת מהשיטות, ומה היתרון שיש במעשה החליצה לפי כל אחת מהשיטות.

* * *